



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia**

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Venetiis, 1593**

4 vtrum prophetia semper sit cum cognitione eorum, quæ prophetantur.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)



in responsione ad tertium ex parte luminis, prophetici reddi- tur propter quid. Cum hoc tamen fiat, quod quandoque exi- gunt abstractionem a sensibus, scilicet cum mens prophetæ ele- vatur ad sublimiora contemplanda, vt in calce eiusdem respō- sionis ad tertium patet: ita quod alienatio a sensibus semper exigitur a prophetia

secundum imaginam impressionem, vel ordinationem, non semper autem secundum influxum spe- cierum intelligibili- um: quia intellectua- lis reuelatio quando a superiori influxu fit ad mouendum pro- phetæ mentem ver- sus iudicium, vel di- spositionem sensibi- lium, concretio ad sensum vtilis est, nō abstractio. Quando vero intellectus re- nelatio ad sublimia contemplanda men- tem ducit prophe- ticam, abstractione ab inferioribus opus est. Vtrumque autē horum in naturali- bus cognitionibus experimur: quonia- diuidentes, aut iu- dicantes de sensibi- libus, non abstrahi- mur, sed sensibus im- mergimur. Ad alio- ra autem speculanda quādo magis ab- strahimur, melius p- spiciamus.

Ad tertium dicendum, qd motus mentis prophetica non est in virtutem propriam, sed in virtutem superioris influ- xus: & ideo quādo ex superio- ri influxu mens prophetæ in- clinatur ad iudicandum, vel di- sponendum aliquid circa sensi- bilia, non fit alienatio a sensi- bus, sed solum quando eleua- tur mens ad contemplandum aliqua sublimiora.

Ad quartum dicendum, qd spiritus prophetarum dicit esse subiecti prophetis, quantum ad prophetiam enuntiationem, de qua ibi Apostolus loquitur, quia scilicet ex proprio sensu loquuntur ea, que viderunt, nō mente perturbata sicut arrepti- tij, vt dixerunt Priscilla, & Mo- tanus, sed in ipsa prophetica re- uelatione potius ipsi subijciun- tur spiritui prophetæ, id est, do- no prophetico.

ARTICVLVS IIII.

Utrum prophetæ semper cognoscant ea que prophetant.

Ad quartum sic procedi- tur. Videtur qd prophetæ semper cognoscant ea qd pro- phetant: quia vt \* Augul. dicit 12. super Genes. ad literā, Qui- bus signa per aliquas rerū cor- poralium similitudines demō- strabantur in spiritu, nisi acces- sisset mentis officium, vt etiam intelligerentur, non dum erat prophetia: sed ea quæ intelli- guntur, non possunt esse inco- gnita. ergo propheta non igno-

rationem veri prophetæ, quantum ad promulgationē pro- phetæ, scilicet qd spiritus prophetarum subiecti sunt eis quo ad hoc, scilicet non mente turbata, non quasi acti ab alio, quasi alius loquitur per eos, vt contingit in dæmoniis, sed ex proprio sensu, mē- te quieta, scientes quid loquuntur, dicunt ea que viderunt.

rat ea quæ prophetat.

¶ 2. Prat. Maius est lumen p- phetæ, quā lumen naturalis rationis: sed quicumque lumi- ne naturali habet scientiam, nō ignorat ea quæ scit. ergo quicū- que lumine prophetico aliqua enūtiat, nō potest ea ignorare.

¶ 3. Prat. Prophetia ordinatur ad hominum illuminationem. Vnde dicitur 2. Pet. 1. Habem⁹ propheticum sermonem, cui bene facitis attendentes quasi lucernā lucēri in caliginoso lo- co: sed nihil potest alios illumi- nare, nisi in se sit illuminatum. ergo videtur quod propheta prius illuminetur ad cognoscē- dum ea quæ alijs enuntiat.

Sed contra est, quod dicit Iohā. 11. Hoc autem a seipso Caiphas non dixit, sed cum es- set pontifex anni illius, propheta- uit, quia Iesus moriturus erat pro gente &c. sed hoc Caiphas non cognouit. ergo non om- nis qui propheta, cognoscit ea quæ prophetat.

Respon. Dicendum, qd in reuelatione prophetica mouetur mens prophetæ a Spiritu- sancto, sicut instrumētum de- ficiens respectu principalis agē- tis. Mouetur autem mens pro- phetæ non solum ad aliquid apprehendendum, sed etiam ad aliquid loquendum, vel ad aliquid faciendum: & quando- que quidem ad omnia tria si- mul, quandoque autem ad duo horum, quandoque vero ad v- num tantum. Et quodlibet ho- rum contingit esse cum aliquo cognitionis defectu. Nam cum mens prophetæ mouetur ad aliquid estimandum, vel appre- hendendum, quandoque qui- dem inducitur ad hoc, quod so- lum apprehendat rem illam: quandoque autem vterius ad hoc, quod cognoscat hęc sibi esse diuinitus reuelata. Simi- liter etiam quandoque mouetur

ipsam reuelationem, quod est a Deo: & quo ad reuelata, qd sunt futura sic, vel sic, prout reuelantur: & qd sunt talis, vel ta- lis conditionis reuelata, prout tamen reuelantur. Et hinc sol- uitur questio superius in articulo vltimo ad secundum. q. 171. relicta de prophetia comminationis. Nam propheta, cui re- uelatur aliquid futurum in causis, euidenter cognoscit illud futurum in causis illius: quoniam cognitio eius est similitu- do diuine scientiæ de illo futuro in illis causis. Sed non oportet quod sciat hinc, an sit etiam ponendum in esse illud futu- rum, sed quantum est ex vi illius prophetiæ: cognitionis re- manet ambiguum in mente prophetæ, an illud futurum eueniet, vel non. Et propterea Ionas recubabat prophe- tare

ipsam reuelationem, quod est a Deo: & quo ad reuelata, qd sunt futura sic, vel sic, prout reuelantur: & qd sunt talis, vel ta- lis conditionis reuelata, prout tamen reuelantur. Et hinc sol- uitur questio superius in articulo vltimo ad secundum. q. 171. relicta de prophetia comminationis. Nam propheta, cui re- uelatur aliquid futurum in causis, euidenter cognoscit illud futurum in causis illius: quoniam cognitio eius est similitu- do diuine scientiæ de illo futuro in illis causis. Sed non oportet quod sciat hinc, an sit etiam ponendum in esse illud futu- rum, sed quantum est ex vi illius prophetiæ: cognitionis re- manet ambiguum in mente prophetæ, an illud futurum eueniet, vel non. Et propterea Ionas recubabat prophe- tare

Vnde habes, quod tam alienati in ipsa alienatione loquen- tes, & postmodū ne scientes quid vide- rint, referunt se ad ea que dixerunt in alienatione positi, qd alienati denuntiatē velint nolim qd vidēt, non sunt prophetæ: qm vtriusq; defectu sub- iectum denuntiationis. Et hoc ipsum i- decens est, vt illi quos Deus docet, & illuminat ad Eccle- siæ adificationē, ir- rationabili motu se habeant ad propalā- dū diuina mysteria. Et hinc patet qd p- sonæ in extasi posite lo- quentes in persona Christi, vel alterius sancti quasi actæ ab illo, & non ex pro- prio sensu pronun- tiantes, aut seducun- tur, aut seducunt. Et tñ mūdus stultus mi- ratur, stupet, adorat huiusmodi verba, hu- iusmodi actus, huius- modi p-sonas, nō ad- uerentes, qd spiritus prophetarum subie- cti sunt eis quo ad promulgationem.

¶ Super Questionem 173. Articulum quartum.

In arti. 4. eiusdem q. 173. quia superius declaratum est, qd de cognitione cui dicitur est sermo, quod etiā hic patet in rti- sione ad argumenta, dum dicit, qd primæ rati- ones loquuntur de veris p-phetis, quo- rum mens diuinitus illustratur perfecte, & constat, qd tres pri- mæ rōnes de cogni- tione euidenter lo- quuntur: ideo nō est hic amplius immo- randum, sed firman- dum, qd prophete ve- ri quo ad duo habēt euidentiam. scilicet quo ad ipsam reuelationem, quod est a Deo: & quo ad reuelata, qd sunt futura sic, vel sic, prout reuelantur: & qd sunt talis, vel ta- lis conditionis reuelata, prout tamen reuelantur. Et hinc sol- uitur questio superius in articulo vltimo ad secundum. q. 171. relicta de prophetia comminationis. Nam propheta, cui re- uelatur aliquid futurum in causis, euidenter cognoscit illud futurum in causis illius: quoniam cognitio eius est similitu- do diuine scientiæ de illo futuro in illis causis. Sed non oportet quod sciat hinc, an sit etiam ponendum in esse illud futu- rum, sed quantum est ex vi illius prophetiæ: cognitionis re- manet ambiguum in mente prophetæ, an illud futurum eueniet, vel non. Et propterea Ionas recubabat prophe- tare



tare Niniuitis, du-  
birans de eo, quod  
euenit, scilicet. quod  
esset propheta com-  
minationis tantum.  
Sciebat enim clare,  
quod erat propheta  
comminationis,  
quia uiderat futu-  
ram submersionem  
ciuitatis in caulis, &  
non uiderat aliter:  
sed nesciebat an es-  
set tantum commi-  
nationis, & nō euen-  
tus, quia nihil erat  
sibi de hoc reuelatū.  
Ad uerū enim pro-  
phetam sufficit cog-  
noscere euidenter  
quod, propheta se-  
cundum id quod est  
sibi reuelatum & ut  
i littera optime sub-  
dit, Propheta circa  
reuelata sibi non co-  
gnoscat omnia, quæ  
Spiritus sanctus ince-  
dit per illū, sed suffi-  
cit quod uideat illā  
conditionem, quam  
prophetare iubetur.  
Nec oportet quod  
comprehendat illam,  
sed comprehensionem  
illius Spiritui  
sancto relinquat. p-  
pter rationem lite-  
ræ, scilicet quia est  
instrumentum defi-  
ciens à Spiritu san-  
cto.

In corp. ar.

¶ Super Quaestiois  
174. Articulum  
primum.

**I**n art. 1. q. 174.  
dubium occurrit  
ad hominem: quo-  
nam superius in q.  
161. art. 3. ad tertiu,  
auctor posuit pro-  
phetiam esse unius  
speciei. Hic uero po-  
nit multas prophete  
species ex obiectis  
distinctas: sicut uni-  
uersaliter habitus,  
seu actus ex obiectis  
distinguitur. Quo  
pacto stant hæc duo  
simul?

¶ Author superius  
locutus est de specie  
subalterna, hic uero  
loquitur de specie  
specialissima. Et iō  
nulla est contrarie-  
tas inter illius dicta.  
Sed hæc responsio  
facile cofutatur, mō  
strando quod ibi lo-  
quitur de specie spe-  
cialissima. Ostendi-  
tur autem, confere-  
do responsonem il-  
lam ad tertium ipsi  
argumento tertio.  
¶ Ad cuius euiden-  
tiam aduertendum  
est, quod in specie

mens prophete ad aliquid lo-  
quendum, ita quod intelligat id  
quod per hæc uerba Spiritu san-  
ctus intendit, sicut Dauid qui  
dicebat 2. Reg. 23. Spiritus Dñi  
locutus est per me. Quandoq;  
autem ille, cuius mens mouet-  
tur ad aliqua uerba exprimēda,  
non intelligit quid Spiritu san-  
ctus per hæc uerba intendat, si-  
cut patet de Caipha, Ioan. 11. Si-  
militer etiam cum Spiritu san-  
ctus mouet mētem alicuius ad  
aliquid faciendum, qñ que qui-  
dem intelligit quid hoc signifi-  
cet, sicut patet de Hieremia, qui  
abcondit lumbare in Euphra-  
tem, ut hñ Hier. 13. quandoque  
uero non intelligit, sicut mili-  
tes diuidentes uerba Christi,  
non intelligebat quid signifi-  
ficarent. Cum ergo aliquis cog-  
noscat se moueri à Spiritu san-  
cto ad aliquid faciendū, uel  
significandū uerbo, uel facto,  
hoc proprie ad prophetiā per-  
tinet. Cum autem mouetur, sed  
non cognoscat, nō est perfecta  
propheta, sed quidā instinctus  
propheticus. Sciendum tamen,  
quod quia mens prophete est  
instrumentum deficiens, ut di-  
ctum est, etiam ueri prophete  
non omnia cognoscunt, que in  
eorum uisib, aut uerbis, aut etiā  
factis. Spiritu sanctus intendit.  
Et per hoc patet responsio ad  
obiecta. Nam primæ rationes  
loquuntur de ueris prophetis,  
quorum mens diuinitus illu-  
stratur perfecte.

QVAESTIO CLXXIII. I

De diuisione prophetie, in sex articulos diuisa.

**D**EINDE consideran-  
dum est de diuisione  
prophetie.

ET CIRCA hoc quarun-  
tur sex.

- ¶ Primo, De diuisione pro-  
phetie in suas species.
- ¶ Secundo, Vtrum sit alior  
propheta, quæ est sine imagi-  
ginaria uisione.
- ¶ Tertio, De diuersitate gra-  
dum prophetie.
- ¶ Quarto, Vtrum Moyses fue-  
rit excellentissimus propheta-  
rum.
- ¶ Quinto, Vtrum aliquis com-  
prehensor possit esse prophe-  
ta.
- ¶ Sexto, Vtrum propheta  
creuerit per temporis processum.

**F** ARTICVLVS PRIMVS.  
Vtrum conuenienter diuidatur pro-  
pheta in prophetiam predicti-  
uonem Dei, prescientis,  
& comminationis.

**A**D PRIMVM sic proce-  
ditur. Vt q̄ inconueni-  
enter diuidatur propheta in glo-  
sa \* super Matth. 1. Ecce uirgo  
in utero habebit. ubi dñs, q̄ pro-  
pheta alia est ex predestinatione  
Dei, quam necesse est omni-  
bus modis euenire, ut sine no-  
stro impleatur arbitrio, ut hæc  
de qua hic agituralia est ex pre-  
scientia Dei, cui nostrum admi-  
scetur arbitrium: alia est, quæ  
comminatio dñs, quæ fit ob si-  
gnū diuinæ animaduersionis.  
Illud enim quod consequitur  
omnem prophetiam, non de-  
bet poni ut membrum diuidis  
prophetiam: sed omnis pphe-  
tia est s̄m prescientiam diuinā,  
quia propheta legunt in libro  
prescientia, ut dicit glo. 114. 38.  
ergo uidetur q̄ non debeat po-  
ni una species prophetie, quæ  
est secundum prescientiam.  
¶ 2. Præ. Sicut aliquid prophe-  
tatur secundum comminationem,  
ita etiam s̄m promissionem,  
& utraque uariatur. cōm.  
Hier. 18. Repente loquar aduer-  
sum gentē, & aduersum regnū,  
ut radicem, & destruat, & dis-  
perdam illud. Si p̄nitentiam  
egerit gens illa à malo suo, agā  
& ego penitentiam, & hoc per-  
tinet ad prophetiam commina-  
tionis. Et postea subdit de pro-  
pheta promissionis. Subro lo-  
quar de gente & regno, ut ad-  
ficem, & plantem illud. Si fecerit  
malum in oculis meis, penitentiam  
agā super bono, quod  
locutus sum ut facerem ei, ergo  
sicut ponitur propheta commi-  
nationis, ita debet poni pro-  
pheta promissionis.  
¶ 3. Præ. Id idor. dicit in lib. Ery-  
mol. \* Prophetie genera sunt  
septem. Primum genus est, ex-  
talis, quod est mentis excessus,  
sicut uidit Petrus uas submersū  
de celo cum variis animalibus.  
Secundum genus, uisio, sicut  
apud Isaiam dicitur. Vidi Dñm  
sedentem & cetera. Tertium genus  
est somnium, sicut Iacob scilicet  
dormiens uidit. Quartum genus  
est per nubē, sicut ad Moysen  
loquebatur Deus. Quintum ge-  
nus est uox de celis, sicut ad A-  
braham sonuit dicens. Ne mit-  
tas manū in puerum. Sextū ge-  
n⁹, accepta parabola, sicut apud